

Tadeusz Sidor

**Waloryzacja zgrupowań ptaków z terenu
objętego projektem
*Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie
środkowym Doliny Biebrzy***

GRAJEWO grudzień 2000 r.

1. PRZEDMIOT WALORYZACJI

Przedmiotem waloryzacji są zgrupowania ptaków lęgowych w różnych środowiskach, a także wykorzystanie tych środowisk przez ptaki migrujące i zalatujące.

2. TEREN WALORYZACJI

Teren waloryzacji obejmuje obszary:

- w widłach rzek Jegrznia, Ełk i Kanał Rudzki
- wschodnią część Brzezin Ciszewskich wraz z obszarem Otocznego,
- wzdłuż starego koryta Ełku, oraz wzdłuż koryta Ełku do granicy Biebrzańskiego Parku Narodowego,
- wzdłuż Kanału Rudzkiego od Modzelówki do granicy Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Teren waloryzacji przedstawiono na rysunku 1.

3. METODYKA

A. Występujące gatunki

Na podstawie obserwacji własnych, istniejących opracowań ornitofauny tego terenu oraz informacji uzyskanych od odwiedzających ten teren obserwatorów sporządzono listę gatunków.

B. Środowiska życia ptaków

Na penetrowanym terenie wyróżniono najbardziej charakterystyczne rodzaje środowisk życiowych ptaków. Przy wyróżnianiu uwzględniono: charakter roślinności (jej wysokość, zwartość), użytkowanie (zabudowania, pola, łąki), uwilgotnienie, rodzaj roślinności (brzezina, bór).

C. Potencjalna, globalna wartość środowiska

Dla każdego środowiska, sporządzono listę gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz listę gatunków korzystających z danego środowiska w inny sposób (żerowanie, toki).

Przy ocenie możliwości występowania gatunku w danym środowisku brano pod uwagę specyfikę lokalnych środowisk np. występującą maksymalną wielkość płąta, skład gatunkowy i wiek drzewostanu itp.

Oceniając globalną wartość środowiska przydzielono punkty za występowanie w nim gatunków ptaków o różnej wartości dla przyrody Polski.

Tabela 1. Wartościowość gatunków ptaków.

kategoria gatunku	pkt.	nazwa gatunku
lęgowy skrajnie zagrożony wyginięciem	20	orlik grubodzioby, pliszka cytrynowa,
niełęgowy skrajnie zagrożony wyginięciem	15	
lęgowy narażony na wyginięcie	15	batalion, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, dubelt, kropiatka, krótkoszon, kulik wielki, rybitwa białoskrzydła, sowa błotna,
niełęgowy narażony na wyginięcie	10	
lęgowy rzadki	10	bielik, cietrzew, dzięcioł biało brzbiety, orlik krzykliwy, puchacz, wąsatka, wodniczka
niełęgowy rzadki	5	
lęgowy nieczęsty	5	bąk, bocian czarny, brzegówka, derkacz, drzemlik, dudek, dzięcioł zielonosiwy, kania ruda, krwawodziób, płaskonos, podróżniczek, rycyk, siewka złota, wodnik
niełęgowy nieczęsty	2	
lęgowy częsty	2	pozostałe gatunki
niełęgowy częsty	1	

D. Wartość wyodrębnionych obszarów środowisk

Dokonano oceny indywidualnej wartości wyodrębnionych obszarów dla populacji ptaków. Obszary takie wyodrębniono łącząc ze sobą większe płaty podobnych środowisk, a rozgraniczając środowiska wyraźnie różne ze względu na roślinność, położenie czy uwilgotnienie miejsca. Z konieczności mniejsze płaty środowisk nawet bardzo odmiennych nie zostały wyodrębnione.

Oceniając wartość danego obszaru, za faktyczną lub prawdopodobną obecność gatunków przydzielono punkty jak dla ogólnej wartości środowiska. Dodatkowo punktowano miejsca tokowisk dubelta i cietrzewia.

4. WYNIKI

A. Występujące gatunki

Ogółem na badanym terenie bardzo prawdopodobne jest występowanie ok. 142 gatunków ptaków, w tym ok. 119 gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 23 gatunków zalatujących.

Najcenniejszymi gatunkami stwierdzonymi na waloryzowanym obszarze są gatunki ptaków wymienione w Polskiej czerwonej księdze zwierząt (Głowaciński, 1992). Na uwagę zasługują również gatunki rzadziej spotykane.

Batalion* *Phylomachus pugnax

Gatunek zalatujący narażony na wyginięcie.

Bąk* *Botaurus stellaris

Gatunek nieczęsty. Lęgowy na waloryzowanym terenie, prawdopodobnie jedynie w trzcinowiskach nad Ełkiem, gdzie był słyszany w 1999 r. (obserwacje własne).

Bielik* *Haliaeetus albicilla

Gatunek rzadki, lęgowy w okolicznych lasach. Na waloryzowanym terenie spotykany regularnie i może na nim znaleźć dogodne miejsca do lęgu.

Błotniak łąkowy* *Circus pygargus

Gatunek lęgowy narażony na wyginięcie. Nad Biebrzą od końca lat siedemdziesiątych stwierdzono spadek liczebności o 40 % (Plan ochrony, Operat ochrony fauny, 1999). Na waloryzowanym obszarze gatunek obserwowany regularnie. Szacowana liczebność w 2000 r. 2 pary.

Błotniak zbożowy* *Circus cyaneus

Gatunek prawdopodobnie lęgowy narażony na wyginięcie. W ostatnich latach w Biebrzańskim Parku Narodowym lęgowy jedynie w basenie południowym. Obserwowana samica 8.10.2000 r. na polach nad Kanałem Rudzkim (obserwacja własna).

Bocian czarny Ciconia nigra

Nieczęsty gatunek lęgowy w podmokłych rozległych brzezinach.

Brzegówka Riparia riparia

Nieczęsty gatunek lęgowy znajdujący dogodnie miejsca do lęgów nad Kanałem Rudzkim.

Cietrzew Lyrurus tetrix

Rzadki gatunek lęgowy. Na waloryzowanym terenie znajduje się kilka tokowisk tego ptaka.

W dolinie Biebrzy od szeregu lat obserwuje się szybki spadek liczebności tego gatunku.

Mimo to, populacja biebrzańska uznawana jest za jedną z najliczniejszych w niżowej części kraju.

Derkacz Crex crex

Nieczęsty gatunek lęgowy. Bagna Biebrzańskie należą do największych ostoi lęgowych tego gatunku w Polsce.

Drzemlik Falco columbarius

Nieczęsty gatunek przelotny. Obserwowany na polach nad Kanałem Rudzkim w październiku 2000 r. (obserwacja własna).

Dubelt Gallinago media

Gatunek lęgowy narażony na wyginięcie. Kotlina Biebrzańska jest najważniejszym lęgowiskiem tego gatunku w Europie Środkowej. Na waloryzowanym terenie znajdują się zarówno tokowiska (obserwacja własna), jak też miejsca gniazdowania (Marczakiewicz, dane niepubl.).

Dudek Upupa epops

Nieczęsty gatunek lęgowy obserwowany regularnie na łąkach na całym waloryzowanym terenie.

Dzięcioł białogrzioty Dendrocopus leucotos

Rzadki gatunek lęgowy. Na waloryzowanym terenie, w podmokłych brzezinach, wszędzie obecny. Populacja biebrzańska tego gatunku uważana jest za trzecią pod względem liczebności w kraju.

Dzięcioł zielonosiwy* *Picus canus

Nieczęsty gatunek zalatujący. Obserwowany jedynie raz 9.04.2000 przez M.Sińkowskiego i Z.Muczyńskiego (dane niepubl.).

Kania ruda* *Milvus milvus

Nieczęsty gatunek zalatujący. Obserwowany w 2000 r. kilkakrotnie przez A.Dmocha (dane niepubl.).

Kropiatka Porzana porzana

Gatunek prawdopodobnie lęgowy narażony na wyginięcie. Bagna Biebrzańskie są najważniejszym miejscem lęgowym tego gatunku. Jednak na waloryzowanym terenie niewiele jest miejsc odpowiednich dla tego gatunku i w suche lata może nie dochodzić do lęgów. W 2000 r. obserwowana nad starym Etkiem przez M.Sińkowskiego (dane niepubl.).

Krótkoszpón* *Circaetus gallicus

Gatunek zalatujący narażony na wyginięcie. Obserwowany 26.05.2000 r. przez A.Dmocha (dane niepubl.).

Krwawodziób* *Tringa totanus

Nieczęsty gatunek lęgowy. W latach 1999-2000 nie stwierdzono gniazdowania tego gatunku chociaż obserwowany był wielokrotnie w dogodnym do lęgów środowisku. Bagna Biebrzańskie stanowią jedno z największych lęgowisk tego gatunku w kraju.

Kulik wielki* *Numenius arquata

Gatunek lęgowy narażony na wyginięcie. Gatunek wykazujący spadek liczebności w wielu krajach Europy. Nad Biebrzą, a szczególnie w basenie środkowym dosyć częsty. Wykonawcy planu ochrony podają liczebność par lęgowych na tym obszarze w 1997 r. na 41 par. W roku 2000, być może ze względu na bardzo suchą wiosnę, bardzo nieliczny. Brak jego obserwacji z „Trójkąta”.

Orlik grubodzioby* *Aquila clanga

Gatunek lęgowy skrajnie zagrożony wyginięciem. Na waloryzowanym obszarze obserwowany regularnie. Obszar Bagien Biebrzańskich jest obecnie jedynym miejscem lęgowym tego gatunku w Polsce i ostatnim w całej Europie środkowej.

Orlik krzykliwy* *Aquila pomarina

Rzadki gatunek lęgowy. W Kotlinie Biebrzańskiej nastąpił ostatnio znaczny spadek liczebności tego gatunku.

Pliszka cytrynowa* *Motacilla citrinella

Gatunek prawdopodobnie lęgowy (zachowanie wskazujące na bliskość gniazda lub piskląt) obserwowany 20.06.2000 r. w zbiorowisku ziołoroślowym (Marczakiewicz, dane niepubl.). Gatunek znajdujący się obecnie w ekspansji, na zachodniej granicy swojego zasięgu. Dotąd stwierdzano nieliczne lęgi w kraju, w tym nad Biebrzą.

Płaskonos* *Anas clypeata

Nieczęsty gatunek zalatujący. Obserwowano 2 pary i jedną samicę na dołach potorfowych w pobliżu Modzelówki (Siłakowski i Kupis, dane niepubl.).

Podróżniczek* *Luscinia svecica

Nieczęsty gatunek lęgowy występujący w wysokich zakrzaczeniach w wielu miejscach na waloryzowanym terenie.

Puchacz* *Bubo bubo

Rzadki gatunek lęgowy w olsach i brzezinach bagiennych.

Rybitwa białoskrzydła* *Chlidonias leucopterus

Rzadki gatunek zalatujący. Cztery ptaki obserwowane 22.05.2000 r. na dołach potorfowych w pobliżu Modzelówki przez M.Siłakowskiego i J.Kupisa (dane niepubl.). Kotlina Biebrzańska jest najważniejszym terenem lęgowym tego gatunku w Polsce.

Rycyk* *Limosa limosa

Nieczęsty gatunek lęgowy. W bardzo suchym 2000 r. liczebność lęgowych par można szacować na ok. 10. Populacja biebrzańska uważana jest nadal za najliczniejszą w kraju.

Siewka złota* *Pluvialis apricaria

Nieczęsty gatunek zalatujący. Na początku grudnia 2000 r. obserwowano stado ok.250 osobników żerujących na łąkach w Otocznym (obserwacja własna).

Sowa błotna* *Asio flammeus

Gatunek lęgowy narażony na wyginięcie, wykazujący znaczne zmiany liczebności w poszczególnych latach. Dolina Biebrzy stanowi najważniejsze miejsce lęgów tego gatunku. Wzdłuż koryta Ełku stwierdzano wielokrotnie lęgowość tej sowy (Pugacewicz i Zub, 1999).

Wąsatka* *Panurus biarmicus

Rzadki gatunek lęgowy. Na waloryzowanym terenie spotykany wielokrotnie w nadrzecznych trzcinowiskach. Prawdopodobnie populacja biebrzańska jest obecnie jedną z największych w kraju.

Wodniczka* *Acrocephalus paludicola

Rzadki gatunek prawdopodobnie lęgowy. Na waloryzowanym terenie obecnie nie stwierdzona, chociaż w turzycowiskach nad Kanałem Woznawiejskim występują odpowiednie dla niej środowiska. Najbliższe, pewne miejsca lęgowe znajdują się po wschodniej stronie Kanału Woznawiejskiego w Obwodzie Ochronnym Grzędy.

Wodnik* *Rallus aquaticus

Nieczęsty gatunek lęgowy. Dolina Biebrzy jest jednym z największych skupisk lęgowych tego gatunku w Polsce.

B. Środowiska życia ptaków

Na waloryzowanym terenie wyróżniono 10 głównych środowisk życia ptaków:

- a) pole orne,
- b) łąka kośna lub pastwisko bez wyraźnego wpływu zakrzaceń i drzew,
- c) zakrzaczenia niskie (do 1,5 m wysokości), luźne (10-70% pokrycia), powstałe na pożarzysku lub łąkach od niedawna nie użytkowanych,
- d) zakrzaczenia wysokie (większość krzewów ponad 1,5 m), luźne (10-70% pokrycia), powstałe na łąkach od dawna nie użytkowanych,
- e) zakrzaczenia wysokie (ponad 1,5 m), zwarte (70-100 %), porośnięte krzewami lub stadium młodego lasu,
- f) las brzozy,
- g) bór sosnowy
- h) trzcinowiska zakrzaczone, z udziałem krzewów cn. 30%,

i) Tabela 2. Lista gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych (●) oraz zalatujących (○).

lp.		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
1.	batalion <i>Philomachus pugnax</i>		○										
2.	bąk <i>Botaurus stellaris</i>										●		
3.	bielik <i>Haliaetus albicilla</i>		○	○							○	○	
4.	błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>		●	○							●	○	
5.	błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	○	●	○							●	○	
6.	błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>	○	●									○	
7.	bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	○	○										●
8.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>		○				●	●					
9.	bogatka <i>Parus major</i>			○	○	○	●	●	○		○		○
10.	brzegówka <i>Riparia riparia</i>										●		
11.	brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>								●	○	●		
12.	cierniówka <i>Sylvia communis</i>			●	●	●	●		●		●	○	●
13.	cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>		○	●	●	●	●					○	
14.	cyranka <i>Anas querquedula</i>										○		
15.	czajka <i>Vanellus vanellus</i>	○	●										
16.	czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>										○		
17.	czarnogłówka <i>Parus montanus</i>				○	○	●	●					
18.	czyżyk <i>Carduelis spinus</i>				○		○	●					
19.	derkacz <i>Crex crex</i>	●	●	●	●							●	
20.	drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	○	○			○	●	●					
21.	drożdżik <i>Turdus iliacus</i>	○	○			○	●	○					
22.	drzemlik <i>Falco columbarius</i>	○	○										
23.	dubelt <i>Gallinago media</i>		●	○								●	
24.	dudek <i>Upupa epops</i>	○	○	○			●						
25.	dymówka <i>Hirundo rustica</i>	-	-	-	-	-	-		-	-	●	-	●
26.	dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopus leucotos</i>					○	●						
27.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>						○	●					
28.	dzięcioł duży <i>Dendrocopus major</i>					○	●	●					○

29.	dzięcioł średni <i>Dendrocopus medius</i>					○	○	○					
30.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>					○	○	○					
31.	dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>					○	●	○					
32.	dzięciołek <i>Dendrocopus minor</i>			○		○	●	○					
33.	dziwonia <i>Carpodacus eritrinus</i>		○	○	●	●	●		●				
34.	dzwonec <i>Carduelis chloris</i>	○	○	○	●			●				○	●
35.	gawron <i>Corvus frugilegus</i>	○	○					●					
36.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>		○	●	●	●	●		●			○	
37.	gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	○	○										
38.	gęś gęgawa <i>Anser anser</i>	○	○										
39.	gil <i>Pyrhula pyrhula</i>				○	○	○	○					○
40.	grubodziób <i>Coccyzus coccyzus</i>							○	○				
41.	grzywacz <i>Columba palumbus</i>							●	●				
42.	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>			●	●	●	●						
43.	jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○
44.	jemiołuszka <i>Bombus garrulus</i>							○	○				○
45.	jezyk <i>Apus apus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46.	kania ruda <i>Milvus milvus</i>											○	
47.	kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>					○	●	●					
48.	kawka <i>Corvus monedula</i>	○	○										●
49.	kobuz <i>Falco subbuteo</i>	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	
50.	kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>												●
51.	kos <i>Turdus merula</i>		○	○	○	○	●	●					
52.	kowalik <i>Sitta europaea</i>					○	●	●					
53.	krętogłów <i>Jynx torquilla</i>				○	○	●	○					
54.	krogulec <i>Accipiter nisus</i>			○	○	○	○	●	○				○
55.	kropiatka <i>Porzana porzana</i>									○	●		
56.	kruk <i>Corvus corax</i>	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	
57.	krótkoszpón <i>Circaetus gallicus</i>		○	○									
58.	krwawodziób <i>Tringa totanus</i>		●										
59.	krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>		●	●					●		●	●	

60.	kszyk <i>Gallinago gallinago</i>		●	●					●			●	
61.	kukułka <i>Cuculus canorus</i>			○	●	●	●	●	●	●	●		
62.	kulczyk <i>Serinus serinus</i>												●
63.	kulik wielki <i>Numenius arquata</i>		●										
64.	kuropatwa <i>Perdix perdix</i>	●	●										
65.	kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>	○	○				●	●					●
66.	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>										○		
67.	łozówka <i>Acrocephalus palustris</i>				●	●	●				●	●	
68.	makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>	○	○			●						○	●
69.	mazurek <i>Passer montanus</i>												●
70.	modraszka <i>Parus caeruleus</i>					○	●	●					○
71.	muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>						●						●
72.	muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>						●	●					
73.	mysikrólik <i>Regulus regulus</i>							●					
74.	myszolów włochaty <i>Buteo lagopus</i>	○	○	○	○							○	
75.	myszolów zwyczajny <i>Buteo buteo</i>	○	○	○	○		●	●				○	
76.	oknówka <i>Delichon urbica</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	●
77.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>		○	○	○		●	●				○	
78.	orlik grubodzioby <i>Aquila clanga</i>		○	○	○		●					○	
79.	ortolan <i>Emberiza hortulana</i>	○	○					●				○	
80.	paszkot <i>Turdus viscivorus</i>						○	●					
81.	pełzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>						○	●					
82.	piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>			○	●	●	●	●			●		
83.	piegża <i>Sylvia curruca</i>				●	●	○	○				○	●
84.	pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>				●	●	●	●					
85.	piskliwiec <i>Attitis hypoleucos</i>										○		
86.	pliszka cytrynowa <i>Motacilla citrinella</i>		○									●	
87.	pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	○	○								●		●
88.	pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>		●										
89.	pląskonos <i>Ansa clypeata</i>										○		
90.	podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>				●	●	●						

91.	pokląska <i>Saxicola rubetra</i>		●	●	●	●			●			●	
92.	pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>				○	○	●						
93.	pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>				○	○	●	○				○	
94.	potrzyszcz <i>Emberiza calandra</i>	●	●									○	
95.	potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>		○	●	●	●			●	●	●	○	
96.	przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>	●	●									●	
97.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	○	○	○	○		●	●	○	○	○	○	
98.	pustułka <i>Falco tinunculus</i>	○	○	○			●	●				○	
99.	puszczyk <i>Strix aluco</i>	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	
100.	raniuszek <i>Aegialus caudatus</i>					○	●	●					
101.	remiz <i>Remiz pendulinus</i>			●	●						●		
102.	rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>			●	●	●			●	●	●	○	
103.	rudzik <i>Eritacus rubecula</i>				○	○	●	●					
104.	rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>										○		
105.	rybołów <i>Pandion haliaetus</i>										○		
106.	rycyk <i>Limosa limosa</i>		●										
107.	siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>	○	○										
108.	sikora uboga <i>Paru palustris</i>				○	○	●	●					○
109.	skowronek borowy <i>Lullula arborea</i>	●	●					○				○	
110.	skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>	●	●									○	
111.	słonka <i>Scolopax rusticola</i>			○	○	●	●						
112.	słownik szary <i>Luscinia luscinia</i>				●	●	●		●		●		
113.	sosnowka <i>Parus ater</i>							●					
114.	sowa błotna <i>Asio flammeus</i>		●	●	●							●	
115.	sowa uszata <i>Asio otus</i>	○	○	○	○		●	●					
116.	sójka <i>Garrulus glandarius</i>		○	○	○	○	●	●					
117.	sroka <i>Pica pica</i>		○	○	●	○					○		●
118.	srokosz <i>Lanius excubitor</i>		○	○	●							○	
119.	strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>					○	●						
120.	strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>					○	●	○					
121.	szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>	○	○		●	○	●					○	○

122	szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	○	○				●	●					●
123	śmieszka <i>Larus ridibundus</i>										○		
124	świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>			○			●	●					
125	świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>	○	●	●	●				●			●	
126	świerszczak <i>Locustella naevia</i>		●	●	●	●	●		●			●	
127	świstunka <i>Phylloscopus sybilatrix</i>					○	●	○					
128	trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>											●	
129	trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>			●					●			●	
130	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>		○	○	○		●	●				○	
131	trznadel <i>Emberiza citrinella</i>	○	○	○	●	●	●	●				○	○
132	turkawka <i>Streptopelia turtur</i>						●	○					
133	wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>								○	○	●		
134	wilga <i>Oriolus oriolus</i>						●	○					
135	wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>		○									○	
136	wodnik <i>Rallus aquaticus</i>											●	
137	wrona siwa <i>Corvus corone</i>	○	○	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○
138	wróbel domowy <i>Passer domesticus</i>												●
139	zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>					○	●						
140	zięba <i>Fringilla coelebs</i>	○	○				●	●					
141	zimirdek <i>Alcedo attis</i>											●	
142	żuraw <i>Grus grus</i>	○	○	○	○		●		●	○		○	
łęgowe i prawdopodobnie łęgowe		6	22	16	26	19	61	44	15	4	22	11	17
zalatujące		33	37	33	27	33	11	16	9	9	17	33	11
LICZBA GATUNKÓW OGÓŁEM		39	59	49	53	52	72	60	24	13	39	44	28
GLOBALNA WARTOŚĆ ŚRODOWISKA		64	248	156	132	89	191	130	47	39	129	158	45

- i) trzcinowiska lite,
- j) cieki wodne, starorzecza z pasem trzcin lub zakrzaczeń i pojedynczych drzew,
- k) ziołorośla,
- l) tereny osad ludzkich.

B. Potencjalna, globalna wartość środowiska

a) Pola orne (64 pkt.)

Jest to środowisko o małej wartości zgrupowań ptaków. Występuje tu 39 gatunków ptaków, z tego 6 gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 33 gatunki zalatujące.

Dominantem w tym środowisku jest skowronek. Jedynym cennym gatunkiem lęgowym jest derkacz. W okresie przelotów ze środowiska tego korzystają gęsi, żurawie i wiele innych gatunków.

b) Łąki kośne i pastwiska (248 pkt.)

Jest to środowisko o najwyższej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 59 gatunki ptaków, w tym 22 gatunki lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 37 gatunków zalatujących. Obserwacje z rejonu Jegrzni (Sidor, dane niepublikowane) wykazały, że w środowisku tym, w wariantcie niezakrzaczonym, dominuje skowronek polny (ponad 51%) i świergotek łąkowy (prawie 43%). W wariantcie z pojawiającymi się kępami krzewów lub wkraczającą sukcesją krzewów w rejonie Jegrzni dominującymi gatunkami były: świergotek łąkowy (25%), świerszczak (25%), pokląskwa (17%) i skowronek (17%). W tym samym wariantcie we wschodniej części "Trójkąta" Marczakiewicz (dane niepublikowane) stwierdził dominację świergotka łąkowego (35%), pokląskwy (21%) i skowronka (18%). Różnorodność gatunkowa (H') dla łąki niezakrzaczonej wyniosła 1,25, a dla obu miejsc w wariantcie z krzewami odpowiednio 2,46 i 2,59. Zagęszczenia kształtowały się odpowiednio 29,2 oraz 35,3 i 26,2 par/10ha.

Spośród cennych gatunków w środowisku tym gniazdują: dubelt, derkacz, błotniaki, kropiatka krwawodziób, kulik wielki, rycyk i sowa błotna. W środowisku tym znajdują się miejsca tokowe dubelta i cietrzewia (możliwe jest tokowanie batalionów). Jest to ważne miejsce żerowe dla orlików oraz gęsi i siewek złotych w czasie przelotów.

c) Zakrzaczenia niskie, luźne (156 pkt.)

Jest to środowisko o dużej wartości zgrupowań ptaków. Występuje tu 49 gatunków ptaków (16 gatunki lęgowe i potencjalnie lęgowe oraz 33 zalatujące). W zachodniej części "Trójkąta"

dominującymi gatunkami są cierniówka (27%), pokląskwa (12%), świerszczak (12%) i kszyc (12%) (Sidor, dane niepublikowane). Natomiast we wschodniej części, w bardziej wilgotnym środowisku, Marczakiewicz (dane niepublikowane) stwierdził dominację rokitniczki (38%), potrzosa (15%) i cierniówki (13%). Różnorodność gatunkowa wyniosła odpowiednio 3,07 i 2,84, a zagęszczenia 45,8 i 29,4 par/10 ha.

Środowisko to jest ważnym miejscem lęgowym dla: cietrzewia, derkacza i sowy błotnej. Znajdują się tu również tokowiska cietrzewi. Jest to ważne miejsce żerowania błotniaków i orlików.

d) Zakrzaczenia wysokie, luźne (132 pkt.)

Jest to środowisko o średniej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 53 gatunki ptaków (26 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 27 zalatujące). W zachodniej części "Trójkąta" dominującymi gatunkami są słowik (23%) i cierniówka (19%) (Sidor, dane niepublikowane). Różnorodność gatunkowa wynosiła 3,37, a zagęszczenie 132,2 par/10 ha..

Jest to środowisko lęgowe: cietrzewia, derkacza, podróżniczka i sowy błotnej.

e) Zakrzaczenia wysokie, zwarte (89 pkt.)

Jest to środowisko o małej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 52 gatunki ptaków, w tym 19 lęgowych i 33 zalatujące). W zachodniej części "Trójkąta" dominującymi gatunkami są: piecuszek (32%), cierniówka (21%), podróżniczek (11%), słowik (11%) i potrzos (11%) (Sidor, dane niepublikowane). Różnorodność gatunkowa wynosiła 2,69, a zagęszczenie 47,5 par/10 ha.

Jest to środowisko lęgowe cietrzewia i podróżniczka.

f) Las brzożowy (191 pkt.)

Jest to środowisko o dużej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 72 gatunki ptaków, w tym 61 lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 11 zalatujących. W lesie brzożowym w północnej części "Trójkąta" stwierdzono dominację pierwiosnka (16%), strumieniówki (11%), zięby (11%) i kapturki (11%) (Sidor, dane niepublikowane). W Brzezinach Ciszewskich dominującymi gatunkami były: zięba (18%), świstunka (15%) i piecuszek (14%) (Plan ochrony BPN, Operat ochrony fauny, 1999). Stwierdzona różnorodność gatunkowa w obu kompleksach wynosiła odpowiednio 3,96 i 3,83, a zagęszczenia 95,0 i 66 par/10 ha.

Jest to ważne środowisko lęgowe dla: puchacza, podróżniczka, orlików, bociana czarnego, cietrzewia, dudka i dzięcioła białogrzbietego.

g) Bór sosnowy (130 pkt.)

Jest to środowisko o średniej wartości zgrupowań ptaków. Występuje tu 60 gatunków ptaków (44 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 16 zalatujące). Środowisko lęgowe: bociana czarnego, orlika grubodziobego i puchacza.

h) Trzcinowisko zakrzaczone (47 pkt.)

Jest to środowisko o bardzo małej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 24 gatunki ptaków, w tym 15 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 9 zalatujące. W środkowej części "Trójkąta" stwierdzono dominację: rokitniczki (42%), potrzosa (12%), trzcinniczka (12%) i brzęczki (12%) (Sidor, dane niepublikowane). W południowo-wschodniej części trójkąta Marczakiewicz (dane niepublikowane) stwierdził dominację: rokitniczki (36%), pokląskwy (11%), potrzosa (10%) i świerszczaka (10%). Różnorodność gatunkowa na obu obszarach wyniosła odpowiednio 2,5 i 3,0, a zagęszczenia 47,1 i 34,8 par/10 ha.

W środowisku tym nie ma cennych gatunków lęgowych.

i) Trzcinowisko lite (39 pkt.)

Jest to środowisko o bardzo małej wartości zgrupowań ptaków. Występuje tu 13 gatunków ptaków, w tym 4 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 9 zalatujące. W środowisku tym dominują rokitniczka (82%) i potrzos (18%) (Marczakiewicz, dane niepubl.) Różnorodność gatunkowa wyniosła 0,68, a zagęszczenie 9,7 par/10ha. Jedynym cennym gatunkiem, gniazdującym w tym środowisku jest wąsatka.

j) Cieki wodne, starorzecza (129 pkt.)

Jest to środowisko o średniej wartości zgrupowań ptaków. Występuje tu 39 gatunków ptaków, w tym 22 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 17 zalatujące. Jest to środowisko lęgowe: wodnika, wąsatki, bąka, błotniaka łąkowego, brzegówki i kropiatki.

k) Ziołorośla (158 pkt.)

Jest to środowisko o dużej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 44 gatunki ptaków, w tym 11 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 33 zalatujące. Jest to środowisko lęgowe: derkacza, dubelta, pliszki cytrynowej i sowy błotnej. W środowisku tym żerują błotniaki i orliki.

l) Tereny osad ludzkich (45 pkt.)

Jest to środowisko o bardzo małej wartości zgrupowań ptaków. Występują tu 28 gatunki ptaków, w tym 17 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 11 zalatujące. W środowisku tym nie ma cennych gatunków lęgowych.

D. Wartość wyodrębnionych obszarów środowisk

Na analizowanym terenie wyodrębniono 40 obszarów środowisk, dla których scharakteryzowano zespoły ptaków.

a) Środowiska o wysokiej wartości (na rys. 1 zaznaczone na ciemnozielono):

3. (276 pkt.) Łąki i pastwiska w niewielkim stopniu porośnięte krzewami, z niewielkimi kępami krzewów. Występuje tu 74 gatunki ptaków (30 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 44 zalatujące). Z ciekawszych lęgowych należy wymienić: rycyka, kulika wielkiego, krwawodzioba, błotniaka łąkowego i zbożowego, cietrzewia, derkacza i dubelta. Znajdują się tu tokowiska cietrzewia i dubelta. Jest to ważny rejon żerowy dla orlików.

22. (256 pkt.) Łąki kośne, w wielu miejscach zarastające krzewami oraz fragmenty lasu brzoźowego. Występują tu 88 gat. ptaków (56 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 32 zalatujące). Środowisko lęgowe: cietrzewia, derkacza, podróżniczka, kulika wielkiego i rycyka. Na terenie tym znajduje się tokowisko cietrzewia. Ważne miejsce żerowe dla orlików i błotniaków.

21. (248 pkt.) Łąki kośne z pasami lasu brzoźowego i krzewów. Występują tu 73 gat. ptaków (31 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 42 zalatujące). Środowisko lęgowe: rycyka, kulika wielkiego, krwawodzioba, błotniaków, cietrzewia i derkacza. Na terenie tym znajduje się tokowisko cietrzewia. Ważne miejsce żerowe dla orlików i gęsi w czasie przelotów.

6. (242) Mozaika łąk i ziołorośli, w wielu miejscach zarastających krzewami, zwartych zakrzaczeń i kęp drzew. Występuje tu 70 gat. ptaków w tym 34 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 36 zalatujące. Środowisko lęgowe: pliszki cytrynowej, błotniaków, derkacza, dubelta i dzięcioła białogrzbietego. Znajduje się tu tokowisko cietrzewia.

Tabela 3. Lista gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych (●) oraz zalatujących (○).

lp.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	batalion <i>Philomachus pugnax</i>			○									○			○					
2.	bąk <i>Botaurus stellaris</i>	●																			
3.	bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	○	○	○	○		○			○	○		○	○	○		○	○		○	○
4.	błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	●	○	●			●			○	○		●	○	○		○	○		○	○
5.	błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	●	○	●			●	○		○	○		●	○	○		○	○		○	○
6.	błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>			○			○				○		●	○			○	○	○	○	
7.	bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>			○			○				○		○	○			○	○	○	○	
8.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>			○			○				○		○	○		●	○	○			
9.	bogatka <i>Parus major</i>	○	○	○	●	○	●	○	○	○		○			○	●				○	○
10.	brzegówka <i>Riparia riparia</i>																				
11.	brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>	●		○																●	●
12.	cierniówka <i>Sylvia communis</i>	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●
13.	cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>		●	●	●	●	●			●	○	●	○	○	●	●	○				
14.	cyranka <i>Anas querquedula</i>																			○	○
15.	czajka <i>Vanellus vanellus</i>			●							●		●	●			●	●	○	●	
16.	czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	○						○												○	○
17.	czarnogłówka <i>Parus montanus</i>				●	○	○			○		○			○	●				○	
18.	czyżyk <i>Carduelis spinus</i>				○		○	○				○			○	○				○	
19.	derkacz <i>Crex crex</i>		●	●			●			●	●		●	●			●	○	●	●	
20.	drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>		○	○	●	○	○				○	○		○	○	●				○	
21.	drożdżik <i>Turdus iliacus</i>		○	○	●	○	●				○	○		○	○	●				○	
22.	drzemlik <i>Falco columbarius</i>		○	○							○			○			○	○	○		
23.	dubelt <i>Gallinago media</i>		●	●			●				●		●	●			●				
24.	dudek <i>Upupa epops</i>		○	○													○	○	○		
25.	dymówka <i>Hirundo rustica</i>	●																			
26.	dzięcioł białogrziety <i>Dendrocopus leucotos</i>				●	○	●									●					
27.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>				○											○					
28.	dzięcioł duży <i>Dendrocopus major</i>				●	○	○	○								●				○	
29.	dzięcioł średni <i>Dendrocopus medius</i>				○											●				○	

30.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>				●										●						
31.	dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>				●		○	○							●				○	○	
32.	dzięciołek <i>Dendrocopus minor</i>				●	○	○	○		○				○	●				○	○	
33.	dziwonia <i>Carpodacus eritrinus</i>		●	●	●	●	●		●	●		●		●	●				●		
34.	dzwonec <i>Carduelis chloris</i>		○	○	●		○					○		○	●		●	○	○		
35.	gawron <i>Corvus frugilegus</i>																	○	○		
36.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>		●	●	●	●	●		●	●	●	●	○	●	●	●	●		●	●	●
37.	gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>										○			○			○	○	○		
38.	gęś gęgawa <i>Anser anser</i>									○				○			○	○	○		
39.	gil <i>Pyrhula pyrhula</i>		○		○	○	○					○			○	○				○	
40.	grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>				○											●					
41.	grzywacz <i>Columba palumbus</i>				●											●					
42.	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>		●	●	●	●	●			●		●			●	●					
43.	jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○
44.	jemiołuszka <i>Bombycilla garrulus</i>				○										○	○					
45.	jezyk <i>Apus apus</i>																				
46.	kania ruda <i>Milvus milvus</i>	○																			
47.	kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>				●											●					
48.	kawka <i>Corvus monedula</i>																	○	○		
49.	kobuz <i>Falco subbuteo</i>	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○
50.	kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>																				
51.	kos <i>Turdus merula</i>		○	○	●	○	○					○			○	●	○				
52.	kowalik <i>Sitta europaea</i>				●											●					
53.	krętogłów <i>Jynx torquilla</i>				●		○	○		○		○			○	●				○	○
54.	krogulec <i>Accipiter nisus</i>		○	○	○	○	○	○	○	○					○	○				○	
55.	kropiatka <i>Porzana porzana</i>	●											○								○
56.	kruk <i>Corvus corax</i>	○	○	○	●		○	○	○		○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○
57.	krótkoszpón <i>Circaetus gallicus</i>		○	○													○				
58.	krwawodziób <i>Tringa totanus</i>		●	●						●		●	●			●	●			○	
59.	krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			●	●
60.	kszyk <i>Gallinago gallinago</i>		●	●			●		●	○	●		●	●		●				●	

61.	kukułka <i>Cuculus canorus</i>	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○		●	●
62.	kulczyk <i>Serinus serinus</i>																		
63.	kulik wielki <i>Numenius arquata</i>		○	●						●		●	●		●			○	
64.	kuropatwa <i>Perdix perdix</i>														●	●	●	●	
65.	kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>		●	○	●		●			○			○		●	○	○	○	○
66.	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	○																	○
67.	łożówka <i>Acrocephalus palustris</i>	●	●	●	●		●	●		●	●		●	●				●	●
68.	makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>		○	○	●		○	○		○	○		○	○	○	●	●	○	
69.	mazurek <i>Passer montanus</i>																		
70.	modraszka <i>Parus caeruleus</i>		○	○	●	○	●	○		○	○		○	●				○	○
71.	muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>				○									●					
72.	muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>				●									●					
73.	mysikrólik <i>Regulus regulus</i>				○									○					
74.	myszołów włochaty <i>Buteo lagopus</i>		○	○			○			○	○		○	○	○		○	○	○
75.	myszołów zwyczajny <i>Buteo buteo</i>		○	○	●		○			○	○		○	○	○	●	○	○	○
76.	oknówka <i>Delichon urbica</i>																		
77.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>		○	○	●		○			○	○		○	○	●	○	○		
78.	orlik grubodzioby <i>Aquila clanga</i>		○	○	●		○			○	○		○	○	●	○			
79.	ortolan <i>Emberiza hortulana</i>																●	●	
80.	paszkot <i>Turdus viscivorus</i>																		
81.	pełzacz leśny <i>Certhia fammiliaris</i>				○										●				
82.	piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	○	●	●	●	●	●	○	○	●		●		●	●			●	●
83.	piegża <i>Sylvia curruca</i>		○	○	●	○	●			○	○			○	●			●	●
84.	pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>		●	○	●	●	●	○	○	●		●		●	●		○		●
85.	piskliwiec <i>Attitis hypoleucos</i>	○																	
86.	pliszka cytrynowa <i>Motacilla citrinella</i>		○	○		●													
87.	pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	●	○	○												○	○	○	○
88.	pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>		●	●						●			●		●	●	○	●	
89.	płatkonos <i>Ansa clypeata</i>																	○	
90.	podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>		●		●	●	●			●		●	●		●			●	
91.	pokląska <i>Saxicola rubetra</i>		●	●		●	●		●	●	●	●	●	●		●	●	●	○

92.	pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>		○		●	○	○								○				○	
93.	pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>				●										●					
94.	potrzyszcz <i>Emberiza calandra</i>																●	●		
95.	potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			●	●
96.	przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>			●											●	●	●	●		
97.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	○	○	○	●		○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○			○
98.	pustułka <i>Falco tinunculus</i>		○	○	●		○			○		○	○		●	○	○	○	○	
99.	puszczyk <i>Strix aluco</i>	○	○	○	●		○	○	○	○		○	○	○	●	○	○	○	○	○
100.	raniuszek <i>Aegialus caudatus</i>				●										●					
101.	remiz <i>Remiz pendulinus</i>						●										●		●	●
102.	rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	●	●	●	●	●		●	●		○	●		○					●	●
103.	rudzik <i>Eritacus rubecula</i>				●										●					
104.	rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>																		○	
105.	rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	○						○												
106.	rycyk <i>Limosa limosa</i>		●	●						●		●	●			●	●		○	
107.	siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>															○	○			
108.	sikora uboga <i>Parus palustris</i>		○	○	●	○	○	○		○				○	●				○	
109.	skowronek borowy <i>Lullula arborea</i>																			
110.	skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>		●	●						●			●	○		●	●	●	●	
111.	słonka <i>Scolopax rusticola</i>		●	○	●	●	●		○		●		●	●					○	
112.	słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>		●	●	●	●	●	●	●		●		●	●					●	●
113.	sosnówka <i>Parus ater</i>																			
114.	sowa błotna <i>Asio flammeus</i>		○	○			○		○	●		●	●	○		○				
115.	sowa uszata <i>Asio otus</i>		○	○	○		○	○		○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○
116.	sójka <i>Garrulus glandarius</i>		○	○	●		○	○		○			○	○	●	○	○	○	○	
117.	sroka <i>Pica pica</i>	○	●	○	○		○	○		○			○				○	●	●	○
118.	srokosz <i>Lanius excubitor</i>		●	○	●		●	○		●	●	●	●	●		●	○	○	●	
119.	strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>		○		●										●					
120.	strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>				●										●					
121.	szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>		○		○		○	○		○			○	○	●		○	●	●	
122.	szpak <i>Sturnus vulgaris</i>		○	○	●		○			○			○		●	○	○	○	○	

123	śmieszka <i>Larus ridibundus</i>	○																			
124	świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>			●										●							
125	świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>		●	●		●			●		●	●	○		●	●	●	●			
126	świerszczak <i>Locustella naevia</i>		●	●	●		●		●	●	○	●	●	●	●	●			●	●	
127	świstunka <i>Phylloscopus sybilatrix</i>		○		●									●					○		
128	trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	●																		●	
129	trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	●		○				●						○					○	●	
130	trzmiełodaj <i>Pernis apivorus</i>		○	○	●		○		○	○		○	○	○	●	○	○				
131	trznadel <i>Emberiza citrinella</i>		●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
132	turkawka <i>Streptopelia turtur</i>				●										●						
133	wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>	●						○												●	
134	wilga <i>Oriolus oriolus</i>				●										●						
135	wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>											●									
136	wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	●										○								●	
137	wrona siwa <i>Corvus corone</i>	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	●	●	○	
138	wróbel domowy <i>Passer domesticus</i>																				
139	zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>				●										●						
140	zięba <i>Fringilla coelebs</i>		●	○	●	○	●	○							●	○	○	○	○		
141	zimirdek <i>Alcedo attis</i>	●					●														
142	żuraw <i>Grus grus</i>		●	●	●		●		●	○	●	●	●	●	●	○	○	○			
łąkowe i prawdopodobnie łąkowe		17	31	30	63	16	34	8	12	19	23	18	22	21	19	66	21	16	15	31	18
zalatujące		17	40	44	14	18	36	28	11	31	27	25	21	27	37	7	36	37	26	43	21
OGÓŁEM LICZBA GATUNKÓW		34	71	74	77	34	70	36	23	50	50	43	43	48	56	73	57	53	41	74	39
punkty za obecność gatunków		105	219	246	204	67	232	48	43	121	177	78	206	173	101	202	197	112	71	158	101
punkty za obecność tokowisk				30			10														
OGÓŁEM WARTOŚĆ		105	219	276	204	67	242	48	43	121	177	78	206	173	101	202	197	112	71	158	101

Tabela 3. Lista gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych (●) oraz zalatujących (○) cd.

lp.		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1.	batalion <i>Philomachus pugnax</i>	○				○															
2.	bąk <i>Botaurus stellaris</i>																				
3.	bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	○	○		○	○														○	○
4.	błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	●	○		○	●														○	○
5.	błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	○	○		○	○	○	○			○		○						○	○	○
6.	błotniak zbożowy <i>Circus cianeus</i>	●	○		○	●	○	○	○	○	○	○	○		○	○	○	○	○	○	○
7.	bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	○	○		○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○
8.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	○	○	●	○	○								●						○	
9.	bogatka <i>Parus major</i>	○	○	●	○			○					○	●					○	○	●
10.	brzegówka <i>Riparia riparia</i>								○	○	●	○	○		○	○	○	○	●	○	○
11.	brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>																				
12.	cierniówka <i>Sylvia communis</i>	●	●	●	●	●	●	●	○		○		●	●	○	○			●	●	●
13.	cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	●	●	●	●	○															
14.	cyranka <i>Anas querquedula</i>																				
15.	czajka <i>Vanellus vanellus</i>	●	●		●	●													○	●	
16.	czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>										○								○		
17.	czarnogłówka <i>Parus montanus</i>		○	●	○								○	●					○	○	●
18.	czyżyk <i>Carduelis spinus</i>		○	○	○			○					○	●					○		○
19.	derkacz <i>Crex crex</i>	●	●		●	●	●	●												●	○
20.	drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	○	●	●	○	○		○	○					●	○	○					●
21.	drożdżik <i>Turdus iliacus</i>	○	○	●	○	○		○					○	○							○
22.	drzemlik <i>Falco columbarius</i>	○				○			○	○		○			○	○	○	○		○	
23.	dubelt <i>Gallinago media</i>	○	○		○	●															
24.	dudek <i>Upupa epops</i>	○		●			○	○	○	○		○			○	○	○	○		○	
25.	dymówka <i>Hirundo rustica</i>							●				●									
26.	dzięcioł białogrziety <i>Dendrocopus leucotos</i>		○	●										○							○
27.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>			○										●							●
28.	dzięcioł duży <i>Dendrocopus major</i>		●	●										●							●
29.	dzięcioł średni <i>Dendrocopus medius</i>		○	●										○							○

30.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>			○									○						○			
31.	dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>		○	●									○						○			
32.	dzięciołek <i>Dendrocopus minor</i>		○	●	○		○					○	●				●	○	●			
33.	dziwonia <i>Carpodacus eritrinus</i>	●	●	●	●		●					●					●	●	●			
34.	dzwonec <i>Carduelis chloris</i>	●	●	●	●		○	●	○	○		○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	●
35.	gawron <i>Corvus frugilegus</i>	○						○	○			○	○		○	○	○	○		○		
36.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	●	●	●	●	●	●	●			○		●	●					●	●	●	
37.	gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	○				○			○						○	○					○	
38.	gęś gęgawa <i>Anser anser</i>	○				○			○						○	○					○	
39.	gil <i>Pyrhula pyrhula</i>		○	○	○			○					○	○						○		○
40.	grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>			○											○							
41.	grzywacz <i>Columba palumbus</i>		●	●									●									●
42.	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>		●	●	●			○						○								○
43.	jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○
44.	jemiołuszka <i>Bombycilla garrulus</i>		○	○										○								○
45.	jezyk <i>Apus apus</i>																					
46.	kania ruda <i>Milvus milvus</i>																					
47.	kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>		●	●									●									●
48.	kawka <i>Corvus monedula</i>	○						○	○	○		○	○		○	○	○	○		○		
49.	kobuz <i>Falco subbuteo</i>	○	○	●	○	○	○	○	○		○		○	●	○	○				○	○	○
50.	kos <i>Turdus merula</i>		●	●										●								●
51.	kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>										●		●									
52.	kowalik <i>Sitta europaea</i>		○	●										●								●
53.	krętogłów <i>Jynks torquilla</i>		●	●	○			○					○	●					●	○	●	
54.	krogulec <i>Accipiter nisus</i>	○	○	○	○			○					○	●					○	○	●	
55.	kropiatka <i>Porzana porzana</i>																				○	
56.	kruk <i>Corvus corax</i>	○	○	●	○	○	○	○		○		○	●	○	○				○	○	○	
57.	krótkoszpón <i>Circaetus gallicus</i>																					
58.	krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	●				●															●	
59.	krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>	●	●	●	●	●				○									●	●	●	
60.	kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	●	●		●	●															●	

61.	kukułka <i>Cuculus canorus</i>	●	●	●	●	●	●					●	●					●	●	●		
62.	kulczyk <i>Serinus serinus</i>						●						●									
63.	kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	●	●		●	●													○			
64.	kuropatwa <i>Perdix perdix</i>	●			●	●	●	●	●	○		○	●		●	●	○	○		●		
65.	kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>	○	●	●	●	○	○	●	○	○		○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	
66.	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>																		○			
67.	łozówka <i>Acrocephalus palustris</i>	●	●	●	●	●		●				●							●	●	●	
68.	makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>	●	●	●	●		○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	●	
69.	mazurek <i>Passer montanus</i>						●					○		●								
70.	modraszka <i>Parus caeruleus</i>	○	●	●	○			○					○	●					○	○	●	
71.	muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>				●			○						●							●	
72.	muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>				●									●							●	
73.	mysikrólik <i>Regulus regulus</i>				○									●							●	
74.	myszolów włochaty <i>Buteo lagopus</i>	○	○		○	○	○	○	○	○		○	○		○	○	○	○		○	○	
75.	myszolów zwyczajny <i>Buteo buteo</i>	○	○	●	○	○	○	○	○	○		○	○	●	○	○	○	○		○	○	
76.	oknówka <i>Delichon urbica</i>						●					●										
77.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	○	○	●	○	○														○	○	
78.	orlik grubodzioby <i>Aquila clanga</i>	○	○	●	○	○																
79.	ortolan <i>Emberiza hortulana</i>		●	○	●			●						●						○	●	
80.	paszkot <i>Trudus viscivorus</i>				○									●							○	
81.	pełzacz leśny <i>Certhia fammiliaris</i>				●									●							●	
82.	piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	○	●	●	●			●					○	●					○	●	●	
83.	piegża <i>Sylvia curruca</i>		●	●	●			●					●	●					●	○	○	
84.	pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>	○	●	●	●			●					○	●					○	○	●	
85.	piskliwiec <i>Attitis hypoleucos</i>											○										
86.	pliszka cytrynowa <i>Motacilla citrinella</i>	○				○																
87.	pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	○			○		○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○		○		
88.	pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>	●	●		●	●	○	○													●	
89.	płatkonos <i>Ansa clypeata</i>																					
90.	podrózniczek <i>Luscinia svecica</i>		●	○	●															○	●	
91.	pokląska <i>Saxicola rubetra</i>	●	●		●	●	●	●					●							●	●	●

92.	pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>		•	•	•			•					•						○		
93.	pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>			•									•						○		
94.	potrzyszcz <i>Emberiza calandra</i>				•		•	•	•	•		•	•	•	•	•		•			
95.	potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>		•	○	•							•	○					•	•	•	
96.	przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>	•	•		•	•	•	•				•		•	•				•		
97.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	○	○	•	○	○															
98.	pustułka <i>Falco tinunculus</i>	○	○	•	○	○	○	○	○		○	○	•	○	○	○	○		○	○	
99.	puszczyk <i>Strix aluco</i>	○	○	•	○	○	○	○	○		○	○	•	○	○	○	○		○	○	
100.	raniuszek <i>Aegialus caudatus</i>			•									•							•	
101.	remiz <i>Remiz pendulinus</i>																			○	
102.	rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>																			•	
103.	rudzik <i>Eritacus rubecula</i>		•	•									•							•	
104.	rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>																				
105.	rybołów <i>Pandion haliaetus</i>																				
106.	rycyk <i>Limosa limosa</i>	•	•		•	•														•	
107.	siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>	○				○															
108.	sikora uboga <i>Parus palustris</i>	○	○	•	○							○	•					○	○	•	
109.	skowronek borowy <i>Lullula arborea</i>												•							•	
110.	skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•		•	
111.	słonka <i>Scolopax rusticola</i>		•	•	•																
112.	słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>	•	•	•	•			•					•	•					•	•	•
113.	sosnówka <i>Parus ater</i>												•							•	
114.	sowa błotna <i>Asio flammeus</i>	○	○		○	•															
115.	sowa uszata <i>Asio otus</i>	○	•	•	○	○	○	○				○	•	○	○				○	○	•
116.	sójka <i>Garrulus glandarius</i>	○	•	•	•		○	○			○		•						○	○	•
117.	sroka <i>Pica pica</i>	•	•		•		○	•			○		•	•					•	○	•
118.	srokosz <i>Lanius excubitor</i>	•	•		•	○	○	○	○	○	○		•		○	○	○	○	•	•	•
119.	strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>		•	•																	
120.	strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>		•	•									•								○
121.	szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>	•	•	•	•		○	•	○	○	○	○	•	○	○	○	○		•	○	•
122.	szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	○	○	•	○	○	○	•	○	○		○	○	•	○	○	○		○		•

123	śmieszka <i>Larus ridibundus</i>																		○		
124	świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>		●	●									●							○	●
125	świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>	●	●		●	●	●	●	○	○	○	●		●	●	○	○			●	●
126	świerszczak <i>Locustella naevia</i>	●	●	○	●	●														●	●
127	świstunka <i>Phylloscopus sybilatrix</i>		●	●									●								○
128	trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>																				
129	trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>																				○
130	trzmiełodaj <i>Pernis apivorus</i>	○	●	●	○	○	○					○	●	○	○					○	○
131	trznadel <i>Emberiza citrinella</i>	●	●	●	●		●	●	●		○		●	●	●	●			●	●	●
132	turkawka <i>Streptopelia turtur</i>		●	●									●								○
133	wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>																				
134	wilga <i>Oriolus oriolus</i>		●	●									●								○
135	wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>																				
136	wodnik <i>Rallus aquaticus</i>																				
137	wrona siwa <i>Corvus corone</i>	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●
138	wróbel domowy <i>Passer domesticus</i>							○													
139	zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>		●	●									●								○
140	zięba <i>Fringilla coelebs</i>	○	●	●	●		○		○			○	●	○	○				○	○	●
141	zimirdek <i>Alcedo attis</i>									○									○		
142	żuraw <i>Grus grus</i>	○	●	●	●	○			○					○	○					○	
lęgowe i prawdopodobnie lęgowe		31	56	65	41	22	11	30	6	2	1	6	17	64	6	6	2	2	20	29	50
zalatujące		42	32	13	33	30	25	29	29	22	22	22	36	10	30	30	22	22	24	47	34
OGÓŁEM		73	88	78	74	52	36	59	35	24	23	28	53	74	36	36	24	24	44	76	84
punkty za obecność gatunków		238	246	208	213	211	61	100	53	39	36	44	75	154	54	54	38	38	77	165	171
punkty za obecność tokowisk		10	10			20															
OGÓŁEM WARTOŚĆ		248	256	208	213	231	61	100	53	39	36	44	75	154	54	54	38	38	77	165	171

2. (229 pkt.) Łąki i pastwiska w znacznej części zarośnięte wierzbami i młodymi brzoźami z płatami roślinności szuwarowej i kępami lasu brzoźowego i olsu. Występuje tu 71 gatunków ptaków, w tym 31 gat. lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 40 zalatujących. Z ciekawszych to lęgowe: rycyk, podróżniczek, krwawodziób, cietrzew, derkacz i dubelt. Jest to ważne miejsce żerowania dla orlików i błotniaków.

24. (213 pkt.) Łąki kośne, częściowo w różnym stopniu zarośnięte, z pasami lasu brzoźowego i zwartych krzewów. Występują tu 74 gat. ptaków (41 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 33 zalatujące). Środowisko lęgowe: cietrzewia, kulika wielkiego, podróżniczka i rycyka. Ważny teren żerowy dla błotniaków i orlików.

25. (211 pkt.) Podmokłe łąki kośne z niewielkimi kępami krzewów. Występują tu 52 gat. ptaków (22 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 30 zalatujące). Środowisko lęgowe: błotniaków, derkacza, dubelta, krwawodzioba, rycyka, kulika wielkiego i sowy błotnej. Ważne miejsce żerowe dla orlików i przelotnych gęsi.

23. (208 pkt.) Podmokły las brzoźowy z fragmentami zarośli krzewiastych. Występują tu 78 gat. ptaków (65 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 13 zalatujące). Środowisko lęgowe: dzięcioła białogrzbietego, cietrzewia, bociana czarnego, orlików i puchacza.

12. (206 pkt.) Łąki turzycowo-mszyste, częściowo zarastające trzciną i krzewami. Występują tu 43 gat. ptaków (22 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 21 zalatujące). Środowisko lęgowe: rycyka, sowy błotnej, kulika wielkiego, krwawodzioba, błotniaków, derkacza, dubelta i wodniczki.

4. (204 pkt.) Podmokła brzezina otoczona pasami krzewów o różnej zwartości. Występuje tu 77 gatunków, w tym 63 lęgowych i prawdopodobnie lęgowych i 14 zalatujących. Dogodne środowisko lęgowe dla bociana czarnego, cietrzewia, dzięcioła białogrzbietego, orlików, podróżniczka i puchacza.

15. (202 pkt.) Zwarty znaczny obszar podmokłego lasu brzoźowego z fragmentami zwartych zarośli krzewów. Występują tu 73 gat. ptaków (66 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 7 zalatujące). Środowisko lęgowe: bociana czarnego, cietrzewia, dzięcioła białogrzbietego, orlików i puchacza.

b) Środowiska o dużej wartości (na rys. 1 zaznaczone na jasnozielono):

16. (197 pkt.) Łąki kośne na granicy lasu brzoźowego, z kępami krzewów, oraz rzeki, z pasem trzcin. Występują tu 57 gat. ptaków (21 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 36 zalatujące). Środowisko lęgowe: derkacza, dubelta, krwawodzioba, kulika wielkiego i rycyka. Ważne miejsce żerowe dla orlików i błotniaków.

10. (177 pkt.) Łąki kośne na granicy z pasem krzewów i trzcinowiska. Występują tu 50 gat. ptaków (23 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 27 zalatujące). Środowisko lęgowe dla: rycyka, sowy błotnej, kulika wielkiego, krwawodzioba, derkacza i dubelta. Ważne miejsce żerowe dla orlików i błotniaków.

13. (173 pkt.) Łąki kośne zarastające krzewami i trzciną. Występują tu 48 gat. ptaków (21 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 27 zalatujące). Środowisko lęgowe: dubelta, derkacza, krwawodzioba, kulika wielkiego, rycyka i sowy błotnej. Ważne miejsce żerowania błotniaków i orlików oraz w trakcie przelotów gęsi.

40. (171 pkt.) Ok. 40 letni bór sosnowy oraz podmokłe łąki i ziołorośla zarośnięte krzewami. Występują tu 84 gat. ptaków (50 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 34 zalatujące). Środowisko lęgowe podróżniczka.

39. (165 pkt.) Wilgotne łąki kośne i szuwary z kępami krzewów i drzewami. Występują tu 76 gat. ptaków (29 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 47 zalatujące). Środowisko lęgowe: derkacza, krwawodzioba i rycyka.

33. (154 pkt.) Ok. 60 letni bór sosnowy z osadami ludzkimi od strony kanału. Występują tu 74 gat. ptaków (64 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 10 zalatujące). Środowisko lęgowe bociana czarnego.

19. (152 pkt.) Brzoźowy las bagienny oraz zarastające krzewami łąki i doły potorfowe. Występują tu 74 gat. ptaków (30 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 44 zalatujące). Środowisko lęgowe: derkacza i podróżniczka.

c) Środowiska o średniej wartości (na rys. 1 zaznaczone na żółto):

9. (121) Mozaika zarośli wierzby i brzozy, różnej wysokości i zwartości z niewielkimi polankami. Występuje tu 50 gat. ptaków (19 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 31 zalatujących). Ważne gatunki lęgowe to: cietrzew, derkacz i podróżniczek.

17. (112 pkt.) Łąki i pastwiska z pasami krzewów i drzew. Występują tu 53 gat. ptaków (16 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 37 zalatujące). Środowisko lęgowe: krwawodzioba i rycyka.

1. (105 pkt.) Środowisko nadrzeczne wzdłuż Jegrzni i Ełku. Zakola rzeki w znacznej części porośnięte są trzciną, czasami z większymi i mniejszymi krzewami, bardzo rzadko z pojedynczymi drzewami. W niektórych miejscach nad rzekami występują płaty szuwarów. Występuje w nim ok. 34 gatunków, po 17 lęgowych i zalatujących. Z ciekawszych gatunków gniazduje tu wąsatka i bąk, a prawdopodobnie również błotniak łąkowy, kropiatka i wodnik.

14. (101 pkt.) Rzadkie zarośla wierzbowe z kępami brzoź na granicy cieków wodnych i łąk kośnych. Występują tu 56 gat. ptaków (19 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 37 zalatujące). Środowisko lęgowe: cietrzewia i podróżniczka.

20. (101 pkt.) Starorzecze rzeki Ełk, z zarośniętymi trzciną brzegami oraz fragmentami krzewów i drzew. Występują tu 39 gat. (18 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 21 zalatujące). Środowisko lęgowe: wodnika i wąsatki.

d) Środowiska o małej wartości (na rys. 1 zaznaczone na pomarańczowo):

27. (100 pkt.) Uprawy rolne, pastwiska i łąki, kępy krzewów i drzew oraz osada w Modzelówce. Występują tu 59 gat. ptaków (30 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 29 zalatujące). Środowisko życia derkacza.

11. (78 pkt.) Zarośla brzozy i wierzby wkraczające na nieużytkowane łąki. Występują tu 43 gat. ptaków (18 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 25 zalatujące). Środowisko lęgowe cietrzewia i podróżniczka oraz w trakcie przelotów gęsi.

38. (77 pkt.) Kanał wodny o brzegach zarośniętych częściowo krzewami i drzewami z fragmentami szuwarów. Występują tu 44 gat. ptaków (20 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 24 zalatujące). Środowisko lęgowe brzegówki.

32. (75 pkt.) Uprawy rolne i suche pastwiska z kępami krzewów na zarośniętych torfiankach. Występują tu 53 gat. ptaków (17 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 36 zalatujące).

18. (71 pkt.) Pola i pastwiska z pasami krzewów i drzew. Występują tu 41 gat. ptaków (15 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 26 zalatujące). Środowisko lęgowe derkacza.

5. (67 pkt.) Obszar po pożarze porośnięty bardzo zwartą roślinnością krzewiastą i drzewiastą. Zwykle do wysokości 4 metrów. Występuje tu 34 gatunki ptaków w tym 16 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 18 zalatujące. Jest to dogodne środowisko lęgowe dla cietrzewia i podróżniczka.

26. (61 pkt.) Łąki i pastwiska nad starym korytem rzeki. Występują tu 36 gat. ptaków (11 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 25 zalatujące). Środowisko życia derkacza.

34. i 35. (54 pkt.) Pastwiska. Występują tu 36 gat. ptaków (6 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 30 zalatujące).

28. (53 pkt.) Uprawy rolne i pastwiska. Występują tu 35 gat. ptaków (6 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 26 zalatujące).

e) Środowiska o bardzo małej wartości (na rys. 1 zaznaczone na czerwono):

7. (48 pkt.) Sztuczny kanał wodny porośnięty w wielu miejscach krzewami, pojedynczymi drzewami, rzadziej trzciną i szuwarem. Występuje tu 36 gat. ptaków (8 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 28 zalatujące). Nad kanałem znajdują się norki lęgowe zimorodka.

31. (44 pkt.) Uprawy rolne i suche pastwiska. Występują tu 28 gat. ptaków (6 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 22 zalatujące).

8. (43 pkt.) Trzciniowisko z domieszką krzewów porastające teren po pożarze lasu. Występuje tu 23 gatunki ptaków (12 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 11 zalatujące). Brak gatunków cennych.

29. (39 pkt.) Uprawy rolne i suche pastwiska. Występują tu 24 gat. ptaków (2 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 22 zalatujące).

36. i 37. (38 pkt.) Suche pastwiska. Występują tu 24 gat. ptaków (2 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 22) zalatujące.

30. (36 pkt.) Kanał wodny o łagodnych skarpach, prawie bez krzewów i drzew. Występuje tu 23 gat. ptaków (1 gat. lęgowy oraz 22 zalatujące). Urwiste fragmenty brzegu kanału stanowią środowisko lęgowe dla brzegówki.

5. WNIOSKI

Waloryzowany teren odznacza się znacznym zróżnicowaniem pod względem wartości występujących na nim zgrupowań ptaków. O jego wartości stanowi duża mozaika środowisk życia ptaków.

Najcenniejszymi ornitologicznie obszarami są podmokłe, użytkowane otwarte tereny porośnięte trawami i turzycami. Są to miejsca, gdzie dogodnie znajdują się szereg rzadkich w Polsce gatunków. Są to również miejsca toków coraz radszych również nad Biebrzą dubeltów i cietrzewi. Dla ptaków drapieżnych: błotniaków i orlików są to podstawowe miejsca żerowania. Takie tereny znajdują się wzdłuż Kanału Woznawiejskiego, Jegrzni i częściowo Ełku.

Wysoką wartość ornitologiczną przedstawiają również duże kompleksy leśne, gdzie szereg cennych gatunków znajduje dogodnie miejsca do gniazdowania (orlik grubodzioby i krzykliwy, puchacz, dzięcioł biało grzbiety). Na waloryzowanym terenie są to kompleksy Brzezin Ciszewskich, las w północnej części "Trójkąta" i las na południe od Dębca.

Małą wartość przedstawiają zgrupowania ptaków wykorzystujących suche pastwiska i uprawy rolne oraz bardzo zwarte, duże kompleksy zakrzaczeń. Takie obszary występują wewnątrz "Trójkąta" na pożarzysku oraz wzdłuż Kanału Rudzkiego.

Najmniejszą wartość ornitologiczną przedstawiają zgrupowania ptaków zamieszkujących lite i zakrzaczone trzcinowiska oraz niektóre intensywnie wypasane pastwiska i uprawy rolne. Obszary takie występują wewnątrz "Trójkąta" na dawnym pożarzysku oraz na niektórych obszarach wzdłuż Kanału Rudzkiego.

Zachodzące zmiany w najcenniejszych środowiskach na waloryzowanym obszarze mogą doprowadzić, do obniżenia wartości wielu z nich. Najistotniejszymi czynnikami obniżającymi obecnie wartość tych środowisk jest zarastanie otwartych terenów trawiastych oraz brak wody, który dotyka zarówno terenów trawiastych jak też lasu. Dodatkowymi czynnikami są: intensywne wypasanie (bardzo wczesne, duża obsada zwierząt), wycinanie grubych drzew i niepokojenie ptaków zarówno przez rolników w trakcie prac polowych, jak też przez obserwatorów ptaków (np. na tokowiskach).

4. BIBLIOGRAFIA

1. Czarnecki, Z., Dobrowolski, K. i inni 1982: Ptaki Europy. – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa,
2. Głowaciński, Z. 1992: Polska czerwona księga zwierząt – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa,
3. Jarinen, O. i Vaisanen, R. A. 1977: Line transect method: a standard for field-work. – Polish Ecology Study 3 (4),
4. Marczakiewicz, P. 2000: Charakterystyka zespołu ptaków zachodniej części w widłach Kanału Woznawiejskiego, Jegrzni i Ełku- opracowanie w formie maszynopisu dla Pracowni Architektury Żywej,
5. Plan Ochrony Biebrzańskiego Parku Narodowego, Operat Ochrony Fauny, 1999
6. Pugacewicz, E. i Zub, K. 1999: Liczebność, rozród oraz pokarm sowy błotnej *Asio Flammeus* w Kotlinie Biebrzańskiej. – Notatki Ornitologiczne 40, 1-2,
7. Sidor, T. 2000: Charakterystyka zespołów ptaków terenów wzdłuż Kanału Rudzkiego, starego koryta rzeki Ełk i zachodniej części obszaru w widłach K.Woznawiejskiego i rz. Ełk - opracowanie w formie maszynopisu dla Pracowni Architektury Żywej,
8. Tomiałojć, L. 1990: Ptaki Polski: rozmieszczenie i liczebność - Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.